

Сацыяльная кансультацыя

Новыя меры падтрымкі для сем'яў

18 мая Прэзідэнт Беларусі падпісаў Указ № 171 «Аб сацыяльнай падтрымцы асобных катэгорый грамадзян», які датычыцца ў тым ліку і сем'яў. На якія дадатковыя меры падтрымкі і льготы цяпер зможа разлічваць «ячэйка грамадства»?

1. Для маці, якія нарадзілі чацвёрта і больш дзяцей, перыяды, калі яны не працавалі ў сувязі з доглядам малалетніх дзяцей, будуць залічвацца ў агульны стаж працы для прызначэння пенсіі ў межах 12 гадоў. Зараз яны ўлічваюцца ў межах 9 гадоў.

Такім чынам, **максімальны перыяд догляду за дзецьмі, які залічваецца ў агульны стаж для мэт пенсійнага забеспячэння, павялічаны з 9 да 12 гадоў.**

Такая норма будзе прымяняцца не толькі падчас першасных прызначэнняў пенсій жанчынам, якія нарадзілі чацвярых і больш дзяцей, але і да пенсій, прызначаных да 1 студзеня 2021 года.

Пенсіі будуць перааралічвацца з улікам згаданай нормы з першага чысла месяца, наступнага за тым, у якім жанчына звернецца па пераразлік. Пры гэтым у органы па працы, занятасці і сацыяльнай абароне неабходна будзе прадставіць заяву і дакументы, якія пацвярджаюць нараджэнне чацвярых і больш дзяцей і выхаванне іх да 3-гадовага ўзросту (калі такіх дакументаў няма ў матэрыялах пенсійнай справы).

2. Таксама зменшаны страхавы стаж для прызначэння працоўнай пенсіі па ўзросце пасля дасягнення агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту жанчынам, якія нарадзілі чацвярых дзяцей і выхавалі іх да 8-гадовага ўзросту.

Так, жанчынам, якія нарадзілі чацвярых дзяцей і выхавалі іх да 8-гадовага ўзросту, працоўная пенсія па ўзросце пасля дасягнення агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту будзе прызначацца пры наяўнасці **агульнага стажу не менш за 20 гадоў і страхавога стажу не менш за 10 гадоў.**

Нагадаем, што для прызначэння працоўнай пенсіі па ўзросце на агульных падставах патрабуецца наяўнасць **страховога стажу:**

- у 2021 годзе — не менш за 18 гадоў,
- у 2022 годзе — не менш за 18 гадоў 6 месяцаў,
- у 2023 годзе — не менш за 19 гадоў,
- у 2024 годзе — не менш за 19 гадоў 6 месяцаў,
- у 2025 годзе — не менш за 20 гадоў.

3. Адрасную сацыяльную дапамогу будуць плаціць даўжэй. Для шматдзетных сем'яў перыяд аказання дзяржаўнай адраснай сацыяльнай дапамогі ў выглядзе штормесячнай сацыяльнай дапамогі павялічваецца з 6 да 12 месяцаў.

Акрамя таго, павялічаны крытэрыі патрэбнасці са 100 да 115 працэнтаў бюджэту пражытковага мінімуму (БПМ) у сярэднім на душу насельніцтва для прызначэння такой дапамогі. Сёння памер БПМ у сярэднім на душу насельніцтва складае 246,78 рубля.

Удвая вырасце сацыяльная пенсія бацькам дзяцей-інвалідаў.

Сацыяльная пенсія маці і (або) бацьку дзяцей-інвалідаў ва ўзросце да 18 гадоў, якія мелі трэцюю і (або) чацвёртую ступень страты здароўя, прызнаных пасля інвалідамі з дзяцінства І групы, калі бацькі ажыццяўлялі догляд за імі не менш за 20 гадоў, будзе прызначацца ў памеры 130 % бюджэту пражытковага мінімуму пенсіянера.

У маі 2020 года сацыяльная пенсія ў бацькоў дзяцей-інвалідаў складала 123,4 рубля. БПМ пенсіянера складае 187,22 рубля, а 130 % БПМ пенсіянера — 243,4 рубля.

Гэта значыць, памер такой пенсіі вырасце ў два разы і наблізіцца да ўзроўню дапамогі па доглядзе за інвалідам І групы (246,78 руб.) і мінімальнай працоўнай пенсіі па ўзросце (246,85 руб.).

Сёння ў Беларусі налічваецца больш за 198 тысяч шматдзетных сем'яў. 87,5 тысячы складаюць сем'і з трыма дзецьмі, больш за 15 тысяч — з чатырма дзецьмі і 5,5 тысячы сем'яў — з пяццю і больш дзецьмі.

4. З'явіцца адна бясплатная спроба ЭКА.

Шлюбным парам, у якіх абодва сужэнцы з'яўляюцца грамадзянамі Рэспублікі Беларусь і ўзрост жонкі не перавышае 40 гадоў, даецца права на правядзенне адной бясплатнай спробы экстракарпаральнага апладнення (за выключэннем ЭКА з выкарыстаннем донарскіх палавых клетак) пры наяўнасці медыцынскіх паказанняў і адсутнасці супрацьпаказанняў.

Прадугледжаныя новаўвядзенні пачнуць прымяняцца з 1 студзеня 2021 года.

Святлана БУСЬКО.

НАЗАД... У ІНТЭРНАТ?

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «СГ».)

Штогод змяняецца колькасць дзяцей, якія жывуць у інтэрнатных установах, гэтаксама як і лічба дзіцячых дамоў і школ-інтэрнатаў. У 2010-м у краіне было, напрыклад, 25 350 дзетак, якія знаходзіліся на розных формах дзяржаўнага ўтрымання, сёння такіх 19 434.

— У дзейнасці органаў апекі і папачыцельства, якімі традыцыйна былі аддзелы ўпраўлення па адукацыі, адбываюцца пэўныя змены. Падрыхтаваны і ўнесены ва ўрад, напрыклад, праект пастановы Саўміна аб тым, што частку функцый органу апекі і папачыцельства перадае СПЦ — як установам, якія функцыянуюць спецыяльна для таго, каб аказваць дапамогу сем'ям і дзецям у рэгіёнах, — падзялілася спецыяліст.

У Беларусі яшчэ засталіся 12 дзіцячых дамоў і дзве школы-інтэрнаты, шэсць дзіцячых вёсак, тры з якіх дзяржаўныя і тры прыватныя. Пры 142 сацыяльна-педагагічных цэнтрах функцыюе 101 прытулак. Працуюць у ўстановы для тых, каму патрэбна значна больш увагі. Гэта 19 дапаможных школ-інтэрнатаў для дзяцей з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця і 18 спецыяльных агульнаадукацыйных школ-інтэрнатаў, дзе вучацца малыя з парушэннямі слыху, зроку, апорна-рухальнага апарату, цяжкімі парушэннямі маўлення.

Сям'я прафесійная і часовая

Калі малага немагчыма ўладкаваць у алякунскую сям'ю, яму падбіраюць прафесійную замяшчальную: прыёмных бацькоў ці дзіцячы дом сямейнага тыпу. На сяле такім чынам сфарміравана цэлая сетка, якая адпавядае патрэбам рэгіёнаў. Гэта прыводзіць да таго, што дзіцячых сацыяльных прытулкаў (фактычна, міні-інтэрнатаў) становіцца ўсё менш.

— У замяшчальныя сем'і адпраўляюцца дзеці, адабраныя ад бацькоў часова, або яны маюць патрэбу пабыць па-за межамі сям'і, таму што адзіны бацька, напрыклад, ляжыць у бальніцы, — растлумачыла Алена Сімакова.

Дарэчы, у гарадах з уладкаваннем малых на выхаванне пакуль існуюць пэўныя праблемы, і вельмі вітаецца прыход новых прыёмных бацькоў, якіх сёння не хапае. Уладкаванне ў такія сем'і патрабуе падрыхтоўкі і дзіцяці, і кандыдатаў у прыёмныя бацькі.

— Незалежна ад таго, колькі людзі ўжо працуюць у сістэме адукацыі, ім пастаянна патрэбны падтрымка і павышэнне кваліфікацыі. Апошняе ў нас пастаўлена на прафесійны ўзровень, — падкрэсліла прадстаўніца міністэрства. — Бацькі могуць атрымаць адказы на свае пытанні не толькі ў сваім рэгіёне і краіне ўвогуле, але і праз тэматычныя групы ў сацыяльных сетках. Увогуле выхаванне малага не ў роднай сям'і — цэлы працэс, які мае сваім найлепшым завяршэннем вяртанне дзіцяці ў родную сям'ю. На гэта і скіраваны апекуны і прыёмныя бацькі.

Летась прынамсі 155 дзяцей вярнуліся да бацькоў, якія праз суд даказалі права на выхаванне ўласных малых.

Здараецца, што кандыдатам у прыёмныя бацькі прыходзіцца адмаўляць, нават калі яны прайшлі навучанне і дыягностыку.

— Калі бачна, што ў іх ёсць яшчэ свае нявырашаныя праблемы, калі яны не разабраліся, што адбываецца ў іх уласных сем'ях, з такімі кандыдатамі мы развітваемся, — заўважыла

Алена Сімакова. — Здараецца, што ў людзей ёсць негатыўны вопыт выхавання ўласных родных дзяцей. А некаторыя прыйшлі выпадкова, паддаўшыся эмацыянальнаму парыву, а пасля зразумелі, што гэта работа не для іх. Часам мы развітваемся з тымі, хто ўжо працуе з намі, таму што закрываюцца ўстановы.

Патранат і адмена

Даведацца, што такое сям'я, могуць і дзеці, якія жывуць у інтэрнатах. Падчас канікул, свят, выхадных яны могуць адправіцца ў патранатную сям'ю. Такая сістэма сёння развіваецца не толькі ў дзіцячых дамах і школах-інтэрнатах, але і ва ўстановах прафесійнай адукацыі, напрыклад у ПТВ. У такім узросце падлеткам таксама патрабуецца дарослая падтрымка.

Інтэрнат — далёка не найлешая форма выхавання дзяцей, таму органы апекі выступаюць за «стварэнне бар'ера на ўваходзе», каб дзеці нават часова не трапілі ў інтэрнат, а адразу ўладкоўваліся ў сям'і. У Беларусі з 19 434 сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, 13 899 выходзяць у замяшчальных сем'ях. Частка непаўналетніх, якія ўжо вучацца ў ПТВ і пераведзены на дзяржаўнае забеспячэнне, наведваюць патранатныя сем'і.

Летась з 2098 дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, у інтэрнаты трапіла каля 11 %. На жаль, ёсць і іншая статыстыка — летась з сем'яў вярнулі 20 малых. Гэта залежыць не толькі ад бацькоў-выхавальнікаў, але адбываецца і з аб'ектыўных прычын, калі выхавацельнік, напрыклад, захварэў і не можа выконваць свае абавязкі.

Колькасць адмены ўсынаўлення ў краіне не больш за 1—2 % ад масіву тых, каго ўсынавалі. Прычыны розныя, і кожны выпадак аналізуецца.

— Некаторыя сем'і захоўваюць таямніцу ўсынаўлення, а калі падлетак падростае, ён даведваецца ад блізкіх ці сваякоў, што яго ўсынавалі, пачынаецца канфлікт з бацькамі, і яны не вытрымліваюць, — тлумачыць **дырэктар Нацыянальнага цэнтра ўсынаўлення Міністэрства адукацыі Беларусі Вольга ГЛІНСКАЯ.** — Здараецца і так, што адзін з усынавіцеляў памірае, а другі не можа адзін справіцца з выхаваннем.

Дадому — праз цэнтр усынаўлення

Нацыянальны цэнтр усынаўлення Беларусі працуе ўжо 23 гады. У 2003-м ён быў прызначаны цэнтральным органам па выкананні палажэнняў Гагскай канвенцыі аб міжнародным усынаўленні.

— Асноўная задача нашай дзейнасці — сямейнае ўладкаванне дзіцяці, пытанні міжнароднага і нацыянальнага ўсынаўлення, устанавлення міжнароднай апекі і папачыцельства, трансгранічная ахова дзяцей-сірот і малых, якія засталіся без апекі бацькоў, — абазначыла кірункі дзейнасці Вольга Глінская. — Для рэалізацыі гэтых задач у цэнтры створаны і пастаянна актуалізуецца рэспубліканскі банк даных аб усынаўленні дзяцей.

Яшчэ дзесяць гадоў таму ў базе цэнтра было больш за 9,5 тысячы дзяцей, якія жылі ў інтэрнатных установах. Цяпер такіх засталася 1600. У цэнтры не робяць розніцы паміж звычайнымі малымі і дзецьмі, якія маюць пэўныя асаблівасці. Летась, напрыклад, 17 такіх дзетак перадалі ў прыёмныя сем'і.

З 2013 года цэнтр выдае сваю газету «Домой», якая забяспечвае пра-

фесійнае суправаджэнне і падтрымку замяшчальных бацькоў і спецыялістаў у сферы сямейнага ўладкавання і выхавання дзяцей.

Спецыялісты цэнтра ажыццяўляюць псіхалага-педагагічную дыягностыку, падрыхтоўку кандыдатаў ва ўсынавіцелі і суправаджэнне іх пасля ўсынаўлення. У праграме падрыхтоўкі да ўсынаўлення сёння ўдзельнічаюць неўролагі, юрысты, псіхіятры, а кандыдаты могуць наведваць інтэрнаты ці дамы дзіцяці, каб ацаніць свае магчымасці і рэсурсы, перш чым прыняць да сябе дзіця.

— Кандыдатам ва ўсынавіцелі, якія пасляхова прайшлі падрыхтоўку, выдаецца пасведчанне, якое распацавана спецыялістамі цэнтра і друкуецца пры садзейнічання арганізацыі «Юні-Хэлп», — дадала Вольга Глінская.

У цэнтры рэалізуецца таксама шэраг праектаў, скіраваных на аказанне шматбаковай дапамогі сем'ям, якія прынялі да сябе сірату. Праект «Сямейная гармонія», напрыклад, унікальны тым, што спецыялісты цэнтра кансультуюць і дапамагаюць па месцы жыхарства, дзе сям'я і дзіця адчуваюць сябе ў звычайнай і спакойнай абстаноўцы. Працуюць таксама і з падлеткамі, дапамагаючы ім у пераходны перыяд. У цэнтры ёсць і спецыяльная школа для татаў. У кожным рэгіёне краіны — клубы падтрымкі сем'яў усынавіцеляў на розных этапах іх жыцця. Супрацоўнікі цэнтра праводзяць алайн-семінары для спецыялістаў СПЦ і ўпраўленняў адукацыі, кансультуюць сем'і.

Арганізавалі таксама электронную пастаноўку на ўлік кандыдатаў ва ўсынавіцелі.

— Большасць з іх хоча маленькіх дзетак, пажадана дзяўчынку да трох гадоў, — дадала дырэктар цэнтра. Аднак у базе цяпер толькі 31 дзіця да года. Розніца ж паміж усынавіцелем і малым не можа быць большай, чым 45 гадоў.

Ірына СІДАРОК.